

HØRINGSSVAR

Høringssvar vedr. selektiv nedrivning j.nr. 2022-1980 FRI

Til: mim@mim.dk
marla@mim.dk

Fra: Foreningen af rådgivende Ingeniører

Foreningen af Rådgivende Ingeniører (FRI) ønsker at udtrykke vores opbakning til de nye regler og retningslinjer for selektiv nedrivning.

Selektiv nedrivning har betydelige bæredygtighedsmæssige fordele ikke blot i forhold til at reducere affaldsmængderne, men også fremmer genbrug og genanvendelse af byggematerialer.

Dette er i tråd med vores fokus på at skabe mere bæredygtige og miljøvenlige løsninger.

Generelle kommentarer til "Bemærkninger til lovforslaget"

Det er afgørende at forenkle opbygningen af dokumentet og præcisere samt ensrette de anvendte ord og definitioner. Selv for dem af os, der har mange års erfaring med beskrivelse og udførelse af selektiv nedrivning, skaber dokumentet forvirring.

Dette medfører blandt andet tvivl hos læseren om, hvornår der er tale om henholdsvis renovering og nedrivning samt hvornår de forskellige initiativer træder i kraft. Det kunne derfor være hensigtsmæssigt at inkludere et indledende afsnit med klare og letforståelige definitioner samt beskrivelse/illustration af processen for indfasning af reguleringen.

Derudover kunne det være hensigtsmæssigt at fremhæve, hvordan reguleringen vil resultere i fremme af cirkulær økonomi frem for "alene" at gøre processen mere kompleks. Det er vores opfattelse, at ved en grundigere gennemgang af nogle af de centrale elementer, og en bedre integration af dem i dokumentet vil dette kunne understøtte forståelsen for, at processen rent faktisk fremmer det overordnede formål - cirkulær økonomi.

Ligeledes er det vigtigt at understrege, at en betydelig mængde af de materialer og produkter, der opstår som følge af selektiv nedrivning, hvor direkte genbrug er muligt, falder uden for rammerne af affaldsbekendtgørelsen. I stedet er de

underlagt byggelovgivningen, da de ikke anses som affald. Det er afgørende at udarbejde en præcis formulering for at beskrive denne situation. Tidligere blev dette kaldt en affaldsplan, men det bør nu omdøbes til en ressourceplan med det formål at fremme en fælles forståelse

Afslutningsvis skal der være fokus på arbejdsmiljø. Når det drejer sig om genbrug, er det afgørende at sikre, at materialer fjernes på en måde og i en tilstand, der muliggør deres efterfølgende genbrug. Dette kræver klare beskrivelser og retningslinjer for de konkrete nedtagningsprocesser.

Disse nedtagningsprocesser kan imidlertid medføre udfordringer med arbejdsmiljøet og det er derfor nødvendigt at udvikle nye tekniske hjælpemidler for at forbedre både sikkerhed og effektivitet i processen. Det bør overvejes at inkludere en et afsnit vedrørende vurdering af "nedtagbarhed" som en integreret del af registreringen i forbindelse med udarbejdelse af nedrivningsplanen.

Konkrete bemærkninger til afsnit i "Bemærkninger til lovforslaget"

Side 5:

Med den foreslåede bestemmelse sikres grundlaget for at fastsætte administrative regler, herunder krav til proces for selektiv nedrivning af visse byggerier. Derudover sikres der hjemmel til at fastsætte regler om, at bygherre skal sørge for, at der udarbejdes en standardiseret nedrivningsplan forud for nedrivning af et byggeri, der bl.a. skitserer, hvilke materialer byggeriet indeholder, hvordan materialerne forventes håndteret, samt en kortlægning af problematiske stoffer. Det påtænkes, at nedrivningsplanen skal behandles og godkendes af kommunen.

Det bør præciseres, hvem der fastsætter kravene til nedrivningsplanen.

Planen bør indeholde en kombineret plan over ansvar og tid, der fastlægger rollefordeling og rækkefølge af de enkelte processer i selektiv nedrivning.

Hidtil har der ikke været standardbeskrivelser for nedrivningsprocesser. Der har været betydelig variation i, hvad en nedrivningsplan/ressourceplan og en affaldsplan bør indeholde. Desuden har det været udfordrende i visse kommuner at navigere og sikre, at disse implementeres og endeligt godkendt. Dette er et afgørende punkt, hvor det for øjeblikket er vanskeligt at give endelige kommentarer. På den anden side kan en del af vores bekymringer potentielt mindskes gennem en præcisering af kravene i nedrivningsplanen.

Den foreslåede bestemmelse vil endvidere kunne anvendes til at fastsætte krav om, at bygherre skal udpege en såkaldt miljø- og ressourcekoordinator (MRK), der skal sikre, at bygherrens forpligtelser varetages forsvarligt i både planlægnings- og udførelsesfasen. MRK skal have taget en kort MRK-uddannelse eller besidde påkrævede kompetencer.

Det er afgørende, at det klart angives, at MRK (miljø- og ressourcekoordinator) har ansvaret for proces og ikke det faglige ansvar for indholdet af nedrivningsplanen.

For at kunne varetage denne opgave er det centralt af at præcisere, hvilke krav der stilles til forudgående kvalifikationer for at kunne deltage i "en kort uddannelse".

Side 6:

Desuden sikres der hjemmel til at fastsætte regler om, at nedrivningsvirksomheder skal være autoriserede til at udføre selektiv nedrivning. For at

5

UDKAST

blive autoriseret og opretholde autorisationen skal nedrivningsvirksomheden have implementeret et kvalitetsledelsessystem, have tilknyttet et kontrolorgan og anvende en ressourceansvarlig, der sikrer, at der nedrives selektivt, og at nedrivningsplanen følges. Den ressourceansvarlige skal have taget en kort ressourceansvarlig-uddannelse eller besidde påkrævede kompetencer.

Hvis der skal indføres flere certificeringsordninger, er det vigtigt man tager ved lære af de nuværende ordninger. Ellers kan det i værste fald føre til en fordyrelse af projekter, samt lange sagsbehandlingstider. Det er meget vigtigt at rollerne på forhånd er godt defineret, og regler og rammer er helt klare. Det også vigtigt, at der er rum til at der kan blive udført fagligt fornuftige løsninger.

Ligeledes her er det centralt at præcisere, hvilke krav der stilles til forudgående kvalifikationer for at kunne deltage i "en kort uddannelse". Ligesom "en kort uddannelse" skal være der er solidt funderet fagligt og sikrer, at de nødvendige kompetencer opnås.

Såfremt der på sigt skulle være ønske om at fastsætte krav for flere typer af nedrivninger end ved fuldstændig fjernelse af etageareal i bygninger på 250 m² eller derover, foreslås det, at der med bemyndigelsen efter fornyet politisk stillingtagen kan fastsættes krav til "nedrivning af visse byggerier" ved:

- 1) fuldstændig fjernelse af etageareal på 50 m² eller derover i bygninger, uanset om hele eller dele af bygningen fjernes,
- 2) fjernelse af materialer over en vis mængde målt i vægt i forbindelse med renovering af bygninger, og
- 3) fjernelse af materialer over en vis mængde målt i vægt i forbindelse med fjernelse af hele eller dele af anlæg og ved renovering af anlæg.

Indførelsen af punkt 1 kan potentielt medføre betydelige omkostninger i forhold til de forventede gevinster. Særlige i det private segment – mindre beboelsesejendomme kan ekstraomkostninger ved ressourcekortlægningen i værste fald øge risikoen for ulovlig bortskaffelse (se også kommentaren til side 9).

Vi mener derimod, at det ikke er tilstrækkeligt ambitiøst at udsætte indførelsen af punkt 2 og 3 til 2024. Hvis vi ønsker at opnå en reduktion af drivhusgasser på 70% inden 2030, er det nødvendigt, at hele byggesektoren bidrager markant til dette mål. Derfor foreslår vi, at lovforslaget også omfatter renovering af bygninger og anlæg over en vis mængde målt i vægt, som beskrevet i punkt 2 og 3.

Side 7:

Det påtænkes, at der i forbindelse med udmøntningen etableres en overgangsperiode, der sikrer, at et tilstrækkeligt antal personer har mulighed for at blive uddannet til miljø- og ressourcekoordinator og ressourceansvarlig, og et tilstrækkeligt antal nedrivningsvirksomheder har mulighed for at blive autoriseret, inden kravene indføres, således at flaskehalse kan undgås.

Vi støtter forslaget om en overgangsperiode, hvor systemet og reglerne kan finjusteres for at optimere fordelene for alle involverede parter.

Side 9:

Det konkluderes, at der bør fastsættes krav om selektiv nedrivning for alle typer bygninger uanset deres opførelsetidspunkt, da bygninger opført før 1950 har det største potentiale for selektiv nedrivning – både miljømæssigt og samfundsøkonomisk, mens bygninger opført 1950-1977 indeholder en væsentlig mængde problematiske stoffer, der bør fjernes, og selektiv nedrivning er et middel hertil. Yderligere vurderes det for bygninger opført efter 1977, at det er hensigtsmæssigt at implementere selektiv nedrivning, dels da der fortsat er risiko for forekomst af problematiske stoffer og dels for at fastholde et incitament i byggeriet til at bygge cirkulært, så materialer fra bygninger, der bliver bygget i dag, kan kildesorteres og anvendes igen.

Vi vil gerne fremhæve, at det er positivt at fastsætte krav om, at selektiv nedrivning gælder for alle typer bygninger, uanset hvornår de er blevet opført.

I forhold til størrelsen af bygningen, der skal nedrives, er der i analyserne skelnet mellem bygninger under 250 m² (mindre bygninger) og bygninger over 250 m² (større bygninger). I analyserne er der ikke væsentlig forskel på miljøeffekterne ved at indføre selektiv nedrivning alt efter, om det er en større eller mindre bygning. Der kan dog være nogle praktiske og økonomiske forhold i branchen, der gør, at det kan være relevant f.eks. at indføre selektiv nedrivning alene for nedrivning af bygninger over 250 m².

Overvejelserne bag fastsættelsen af en nedrivningsgrænse på 250 m² synes rimelige. Alligevel er der bekymring om, hvordan kravene vil blive udformet, da mange private ejendomme stadig kan pålægges disse krav. Det ville være hensigtsmæssigt at undersøge alternative metoder til at fastsætte grænsen for at sikre den mest fordelagtige løsning.

Samtidig med fastsættelsen af grænsen kunne det også overvejes at lancere en informationskampagne, der øger bevidstheden om selektiv nedrivning. Dette kunne potentielt stimulere markedet for genbrugsmaterialer, hvilket forhåbentlig hurtigt ville gøre det økonomisk bæredygtigt.

Side 13:

Bemyndigelsen påtænkes både anvendt til at fastsætte regler om materialer, som er blevet til affald, jf. affaldsdefinitionen i § 2 i bekendtgørelse nr. 2512 af 10. december 2021 om affald, men også til at fastsætte regler om de materialer, der genbruges uden at være blevet til affald. Det skal sikre samme proceskrav for hele nedrivningen og sikre, at der kan stilles krav om screening og kortlægning af problematiske stoffer for materialer, der genbruges, uden at være blevet til affald, så ressourcekortlægningen kan foretages på et mere oplyst grundlag.

Det er yderst positivt, at ressourcekortlægning og nedrivningsplaner udarbejdes på et oplyst grundlag, og at der er klare krav vedrørende problematiske stoffer i forbindelse med genbrug af byggematerialer. Der kan være betydelig variation i genanvendelsespotentialer, især når det kommer til afdækning af miljøskadelige stoffer.

Ikke desto mindre bør det overvejes, at disse krav også kan påvirke en stor mængde rene materialer i samme bygning. Et eksempel herpå er mursten forurenede med PCB. Forureningen stammer normalt fra indeluften, og derfor er det kun bagmuren, der er forurenede. Men da det ikke er praktisk muligt at adskille for- og bagmur under nedrivning, og det sjældent er muligt at sortere dem efter nedrivning, kan kravene føre til, at mursten fra forvæggen heller ikke genbruges. Det bør også tages i betragtning, at mursten primært bruges udendørs, hvor eventuel PCB-forurening ikke vil påvirke indendørsmiljøet. Disse faktorer peger på behovet for mere lempelige regler vedrørende PCB i mursten for at fremme den cirkulære økonomi.

Vi vil foreslå, at der indføres en klassificering af genbrugsmaterialer baseret på miljøskadelige stoffer og deres fremtidige anvendelse, for at undgå udelukkelse af materialer, der stadig kan anvendes, f.eks. udendørs.

Side 14

finder anvendelse. Det påtænkes, at kun større nedrivninger i forbindelse med renovering af bygninger skal omfattes af bemyndigelsen, således at der i udgangspunktet ikke vil blive stillet krav om selektiv nedrivning i forbindelse med renovering af private boliger. Det påtænkes derudover, at den mængde målt i vægt, der skal fjernes, før reglerne om selektiv nedrivning finder anvendelse, varierer alt efter hvilken type af materiale, der fjernes.

Dette kan vi understøtte. Især for private og mindre aktører kan reguleringen medføre en øget risiko for ulovlig bortskaffelse som følge af strammere regler.

Det kunne overvejes at igangsætte en oplysningskampagne eller lignende, der opfordrer private til at engagere sig i genanvendelse og genbrug, og som muligvis kan integreres med den nye ordning.

Etageareal skal for bygninger forstås i overensstemmelse med afgrænsningen i § 455 i bekendtgørelse nr. 1399 af 12. december 2019 om bygningsreglement 2018 (BR18) og beregnes som summen af bruttoarealerne, der nedrives for hver etage, inkl. evt. kælder- og udnyttelig tagetage, udestuer og lignende. Dog skal etageareal for kældre medregnes, uanset højde, hvilket afviger fra BR18 § 455, stk. 3.

Det er værd at overveje, at den foreslåede afvigelse fra BR18 § 455, stk. 3 medfører, at krybekældre også inkluderes, hvilket resulterer i, at en del almindelige private boliger overskrider den foreslåede grænse på 250 m². Dette går imod hensigten i lovforslaget. Det kunne være hensigtsmæssigt at overveje at fjerne denne afvigelse i forhold til BR18 og i stedet ændre teksten til "...summen af bruttoarealerne, der nedrives for hver etage, inkl. eventuel udnyttelig kælder og udnyttelig tagetage..." for at sikre, at lovforslagets intention opretholdes.

Ved fuldstændig fjernelse af etageareal i bygninger er det nedrivningens samlede kvadratmeterantal (m²) og ved fjernelse af materialer i forbindelse med renovering af bygninger eller anlæg eller i forbindelse med fjernelse af hele eller dele af anlæg, er det den fjernede mængde målt i vægt, der skal ses på, når det skal vurderes, om nedrivning af et byggeri er omfattet af lovforslaget.

En fornuftig afvejning at anvende kvadratmeter ved fuldstændig fjernelse. Hvis lovgivningen forhåbentligt udvides til også at omfatte renovering af bygninger og anlæg, ville det være hensigtsmæssigt at overveje at anvende afveje i ton. Dette vil bidrage til en mere alsidig og omfattende tilgang, der tager højde for forskellige typer projekter.

Ved fuldstændig fjernelse af etageareal i bygninger, uanset om hele eller dele af bygningerne fjernes, forstås både en fuldstændig fjernelse af en bygning eller anlæg, inklusive fundament, men termen rummer også en nedrivning, hvor fundament eller kælder ikke nedrives, herunder såkaldte nedre-

14

UDKAST

noveringer. Hvis der kræves nedrivningstilladelse til nedrivning af en bygning, vil der i udgangspunktet være tale om fuldstændig fjernelse af etageareal.

Vi støtter op om at inkludere nedrenoveringer. Det er dog af afgørende betydning at fastlægge en præcis og stringent definition af, hvad udtrykket "nedrenoveringer" indebærer, med henblik på at undgå tvetydighed og misforståelser i forbindelse med lovgivningens implementering.

Side 17:

3.2.3 Miljø- og ressourcekoordinatorens forpligtelser

MRK'en har en koordinatorfunktion og skal have indsigt i alle elementer i en nedrivningsproces. MRK'en påtænkes at skulle sikre, at bygherrens forpligtelser varetages forsvarligt i både planlægnings- og udførelsesfasen, herunder at de enkelte elementer i nedrivningsplanen bliver efterlevet. MRK'en forventes f.eks. at skulle sikre, at affaldet bliver anmeldt, løbende at koordinere med både arbejdsmiljøkoordinator samt udførende entreprenører for at fremme selektiv nedrivning og for at sikre korrekt sortering af ressourcer og affald. Det er hensigten, at vedkommende skal have taget en kort MRK-uddannelse eller besidde krævede kompetencer. MRK'en er ikke påtænkt at bære et strafferetligt ansvar.

Definitionen mangler nøjagtighed, især hvis hensigten stadig er, at MRK kun skal have en koordinerende rolle. Hvis målet er at afhjælpe den nuværende proces, hvor anmeldelser af affald ofte forsømmes og udarbejdes alt for sent, er det afgørende, at den koordinerende rolle beskrives som sådan, og at ansvaret for leverancerne er placeret hos rette personer.

Med ønsket om at langt flere materialer udsorteres til genbrug, er det endnu vigtigere, at der meget tidligt i processen er udført udkast til ressourceplan (for

forebyggelse og genbrug), og affaldsplan (for genanvendelse og nedefter) inkl. udkast til bestemmelsessted/anvendelse/potentiale m.m.

Derudover har vi en betydelig bekymring vedrørende tilføjelsen af endnu en koordinerende rolle. Der er i stedet behov for en tværgående og samlende funktion.

Side 20

Det påtænkes, at der i forbindelse med udmøntningen etableres en overgangsperiode, der sikrer, at et tilstrækkeligt antal personer har mulighed for at blive uddannet, og et tilstrækkeligt antal nedrivningsvirksomheder har mulighed for at blive autoriseret, inden kravene indføres, således at flaskehalse kan undgås. Miljøstyrelsen forventes i samarbejde med branchen at evaluere autorisationsordningen.

Det er positivt med en overgangsperiode, der sikrer tilstrækkelig uddannelse og autorisation, før kravene træder i kraft.

Det anbefales at prioritere udarbejdelsen af anvisninger og vejledninger i løbet af overgangsperioden, så de er klar til brug, når den nye ordning træder i kraft.

Side 26:

Selektiv nedrivning forventes at føre til øget genbrug og genanvendelse af byggematerialer- og affald, fordi byggematerialerne nedtages nænsomt, og fordi der allerede i planlægningen tages stilling til, hvordan byggematerialerne skal anvendes efter nedrivningen. Det vil give arkitekter og rådgivende ingeniører overblik over, hvilke byggematerialer, de har til rådighed og dermed give dem bedre forudsætninger for at tænke dem ind i designet af nybyggeri, tilbygninger mv. Samtidig forventes selektiv nedrivning at levere en højere volumen af ensartede byggematerialer, der gør materialerne både mere tilgængelige og anvendelige i (ny)byggeri. Det bemærkes, at selektiv nedrivning ikke indebærer krav om, at byggematerialer og -affald skal bruges eller genanvendes, hvis det kan. Kravene ventes dog at medføre et økonomisk incitament til stadigt mere genbrug og genanvendelse i takt med, at markedet omstiller sig.

Det ser umiddelbart ud til, at den nye ordning ikke nødvendigvis giver et bredt overblik over byggematerialerne for andre end bygherrer, MRK og nedrivningsvirksomheder. Dette rejser spørgsmålet om, hvordan information om materialernes potentiale, funktion og specifikationer kan deles med andre interessenter såsom arkitekter, ingeniører og bygherrer.

En mulig løsning kunne være at etablere en proces for at gøre informationer om nedrivninger tilgængelige i en offentlig database, hvor byggematerialerne

præsenteres for potentielle interessenter. For eksempel kunne bygherrer have ansvaret for at sikre, at materialer med genbrugspotentiale bliver viderefremmet til en central hub eller materialebørs, hvor andre aktører kan få adgang til dem. Dette ville fremme bæredygtighed og genbrug af materialer i byggebranchen.

Selektiv nedrivning forventes, udover at medføre mere genbrug og genanvendelse, at bidrage til en række miljøeffekter, herunder:

- Reduceret behov for indvinding af råstoffer. Det forventes, at det øgede udbud af ensartede sekundære ressourcer og genbrugte byggevarer i nogen grad vil kunne erstatte indvinding af virgine råstoffer.
- Øge udsortering og korrekt håndtering af byggeaffald, der indeholder problematiske stoffer som f.eks. PFAS, PCB og asbest grundet

Spørgsmålet om udsortering af PFAS er en central bekymring, især da der i øjeblikket ikke findes fastsatte grænseværdier for byggematerialer.

Det er afgørende at udvikle retningslinjer og procedurer for at identificere og adskille materialer, der indeholder PFAS, for at minimere deres tilstedeværelse i genbrugsmaterialer.

Dette kræver tæt samarbejde mellem myndigheder, branchefolk og eksperter for at fastlægge standarder og metoder til PFAS-udsortering i byggematerialer.

Vi ved at der er påbegyndt et stort forskningsprojekt. Vi håber, at dette kan give grundlaget for en national grænseværdi.